

Rat u Ukrajini. Dnevne informacije. 90. dan

Pripremile Sofija Olinik i Marjana Zavijska

Ruski rat protiv Ukrajine ulazi u četvrti mjesec.

Gradovi pod napadom. Sve visoke zgrade u okrugu Pivnična Saltivka u **Harkivu** su oštećene ili uništene ruskim granatiranjem, kaže Kiril Timošenko, zamjenik šefa Ureda predsjednika Ukrajine. **Sumska regija** je i dalje pod redovnom vatrom. Zbog još jednog minobacačkog napada zapalila se stara farma u općini Krasnopilja. U **Dnjepropetrovskoj regiji** četiri raketna udara su pogodila željezničku infrastrukturu. U **Mikolajvu** gradu i regiji čule su se eksplozije. U ruskom zračnom napadu na Desnu u **Černihivskoj regiji** prošlog utorka [ubijeno je 87](#) ljudi. To se smatra najvećim brojem poginulih u jednom vojnom udaru u Ukrajini do sada. Desna je poznata po bazi za obuku i vojarnama za vojnike.

Ukrajinske snage oslobodile su [24 naselja](#) u Harkivskoj regiji i vratile ih pod ukrajinsku kontrolu.

Donbas. Nastavljeno je granatiranje u Donjeckoj i Luganskoj regiji koje je [oštetilo](#) magistralni plinovod i prekinulo opskrbu plinom regija Donjeck i Lugansk.

Ukrajinske vlasti izvještavaju o granatiranju duž cijele crte bojišnice. Situacija se pogoršava u Avdijivki, Limanu, Raijgorodku. Evakuacija iz prve zone se nastavlja unatoč granatiranju. [Ukrajina](#) je prisiljena zaustaviti uvoz soli jer je ogromna tvornica u Donbasu – Artemsil, jedno od najvećih svjetskih poduzeća soli – zatvoreno u travnju zbog rata. Artemsil prerađuje preko 70% soli u zemlji.

U Luganskoj regiji ruske snage granatirale su [autobus za evakuaciju](#) u kojem su se nalazili stanovnici naselja Hirska. Zbog stalnog granatiranja, samo jedan autobus dnevno može napustiti regiju i to ako je moguće, međutim, često ljudi moraju ostatu u skloništu zbog visokog rizika od napada. Severodonjeck je i dalje stalna meta ruskog granatiranja. Uništeno je šest kuća u Severodonjecku i Lisičansku, kao i četiri kuće u Zoloteu i tri u Novodružesku.

Mariupolj. Rusija želi organizirati [pseudo-tribunal](#) za ukrajinske borce iz Azovstala. Denis Pušilin, predstavnik okupacijskih vlasti, kaže da se svi ratni zarobljenici iz Azovstala nalaze na teritoriju tzv. DPR-a i to u dijelu Donjecke regije pod okupacijom Rusije. Stoga će se na teritoriju tzv. republike urediti 'međunarodni sud'.

Gradovi pod okupacijom. Ruske vlasti razvijaju mrežu svojih 'komandantskih ureda'. U regijama Herson i Zaporizžja Rusi su već [uspostavili](#) 19 takvih ureda.

Hersonska regija. Situacija je i dalje kritična. Najakutniji problem je opskrba namirnicama i lijekovima u selima koja graniče s Mikolajvskom i Dnjepropetrovskom regijom. Njihove teritorije se koriste kao baze za topništvo. U većini naselja nije moguće dostaviti humanitarnu pomoć i organizirati zeleni koridor. Također, ruski okupatori nastavljaju uništavati ukrajinske simbole u Hersonu i umjesto toga po gradu izliježu svoje trobojnice i sovjetske simbole. Ruska uprava ukrajinske regije Herson planira zatražiti od Moskve [postavljanje vojne baze](#) na njezinom teritoriju kako bi ona bila 'sigurnosni jamac' za lokalno stanovništvo i regiju općenito. U nastavku pogledajte blok 'Ljudska prava' za više informacija stanju u regiji.

Zaporizžka regija. Humanitarna situacija na privremeno okupiranim područjima Zaporizžja je i dalje je teška. Šef vojne uprave Zaporizžja je [izjavio](#) da ruski okupatori pokušavaju natjerati ljude da se povinuju njihovim nezakonitim zahtjevima, poput plaćanja dodatnih naknada ili režijskih troškova od svojih prihoda, kako bi poduzetnici dobili dozvolu za rad. Prijavljeni su slučajevi otmica poduzetnika i držanja u podrumima radi otkupnine. Također, okupatori se bave sustavnom pljačkom i reketiranjem lokalnog stanovništva i poduzetnika: nasilno su odnijeli desetke jedinica opreme i ukrali žito iz žitnica. To je žito koje se trebalo prodati međunarodnim partnerima odgovornim za sigurnost hrane u svijetu. Većina ukradene robe završi na Krimu. Zbog ovakvih akcija u regiji sve manji broj civila pristaje na suradnju s okupatorima.

Situacija u NEK Zaporizžja također je komplicirana. Iako nuklearna elektrana još uvijek radi i priključena je na energetska mrežu Ukrajine, njezinom osoblju nije dopušteno odlazak na redovnu rotaciju. Dana 23. svibnja okupatori su pucali na Serhija Šveca, zaposlenika energetske odjela za popravak nuklearne elektrane Zaporizžja. Ruske snage su upale u njegov stan i otvorile vatru. Preživio je napad te je s teškim ozljedama prevezen u bolnicu.

Rusi [traže](#) novac od civila koji pokušavaju napustiti Melitopolj. Na kontrolnim točkama ruske snage traže između 3000 i 5000 UAH. Oni koji nisu u mogućnosti platiti mito, prisiljeni su ostatu u gradu pod uvjetima koje nameću lokalne samoproglašene vlasti.

Ljudska prava. Pravobraniteljica Ukrajine Denisova [izvijestila](#) je kako dnevno primaju 700-800 poziva za prijavu ruskih ratnih zločina na povjerenikovu telefonsku liniju. Na psihološku liniju za pomoć javilo se 1500 građana koji su prijavili seksualne napade i torturu. U posljednja 24 sata, povjerenikovu psihološku liniju za pomoć kontaktirali su ljudi iz Oleksandrivke, Hersonska regija, prijavivši [zločine seksualnog nasilja](#). U broju prijavi spominje se i silovanje i ubojstvo

malodobne djece. Dio djece je od zadobivenih ozljeda preminulo.

Ruski ratni zločinac Vadim Šišmarin, zapovjednik 4. Panzer divizije Kantemirov iz Moskovske regije, [osuđen je](#) na doživotnu robiju. Okružni sud Solomjansk u Kijevu osudio ga je u skladu s dijelom 2. članka 438. (kršenje pravila i običaja ratovanja) Kaznenog zakona Ukrajine za ubojstvo s predumišljajem 62-godišnjeg ukrajinskog civila Aleksandra Šepilova.

Ruske snage na okupiranim teritorijama Micolajivske regije [je usmjerio](#) civile, koji su se pokušavali evakuirati, na minsko polje. Oni koji su preživjeli strijeljani su. Među ubijenima bilo je i dvoje djece.

Vanjska politika. [Kontaktna skupina za obranu Ukrajine](#) sastala se na svom drugom sastanku 23. svibnja u virtualnom formatu. Ministri obrane iz 44 zemlje pod predsjedanjem ministra obrane Lloyd J. Austina III razgovarali su o daljnjoj koordinaciji vojne pomoći za potporu Ukrajini. Ministar obrane Ukrajine Oleksij Reznikov i njegov tim pridružili su se sastanku, kao i predstavnici EU i NATO-a. Sastanak je [uključivao teme o](#) razmjeni informacija o stanju na terenu, kao i novosti vezane za daljnju isporuku pomoći Ukrajini, poput lansera harpuna i projektila koje je dala Danska, helikoptera, tenkova i raketnih sustava koje je osigurala Češka Republika, itd. 20 zemalja najavilo je nove sigurnosne pakete za Ukrajinu, uključujući prijenos kritičnih topničkih sustava i streljiva. Sljedeći sastanak kontaktne skupine održat će se sljedećeg mjeseca u Bruxellesu.

Litva, Latvija, Estonija i Slovačka predstavit će zajedničko pismo EU pozivajući na korištenje sankcioniranih ruskih sredstava za obnovu Ukrajine.

U međuvremenu, Litva [poziva](#) na stvaranje pomorske koalicije za deblokiranje ukrajinskih luka. Litvanski ministar vanjskih poslova Gabrielius Landsbergis predložio je da bi operacija pomorske pratnje – koju ne vodi NATO – mogla zaštititi brodove s žitaricama dok bi prolazili Crnim morem pokraj ruskih ratnih brodova. Inicijativa je već dobila potporu Ujedinjenog Kraljevstva.

Poljska će prije roka raskinuti sporazum o isporuci ruskog plina. Anna Moskva, ministrica klime i okoliša Poljske, [tvitnula je](#) 'Poljska osuđuje međuvladin plinski sporazum o Yamalu iz 1993. godine. Ruska agresija na Ukrajinu potvrdila je odlučnost poljske vlade da postane potpuno neovisna o ruskom plinu. Oduvijek smo znali da Gazprom nije pouzdan partner'.

Ruski diplomat Boris Bondarev, iz ruske misije pri Ujedinjenim narodima u Ženevi, podnio je [ostavku](#) zbog rata s Ukrajinom. On je u svom priopćenju istaknuo da se tijekom diplomatske službe nikada nije toliko sramio svoje zemlje i posla. 'Putin je pokrenuo agresivni rat s Ukrajinom, ali zapravo sa cijelim zapadnim svijetom - nije samo zločin protiv ukrajinskog naroda, već i, možda, najteži zločin protiv naroda Rusije'.

Svjetski ekonomski forum. Svjetski gospodarski forum vratio se u ponedjeljak u Davos okupljajući više od 2000 poslovnih i gospodarskih čelnika, kao i stručnjaka iz cijelog svijeta. Ukrajina je jedno od ključnih pitanja o kojima se raspravlja u nizu događaja. Predsjednik Zelenskij govorio je na Svjetskom gospodarskom forumu u Davosu. [U svom obraćanju](#) istaknuo je kako se svijet nalazi pred prekretnicom hoće li svijetom vladati gruba sila. Pozvao je na nastavak daljnjih sankcija Rusiji u maksimalnoj mjeri, uključujući embargo na naftu, blokadu svih ruskih banaka i prekid trgovine. Strani bi se poslovi trebali potpuno povući iz Rusije, a ruska IT industrija trebala bi biti odsječena od Zapada. Ukrajini je potrebno traženo oružje, a ne bilo kakvo oružje, kako bi se oduprla ruskoj ofenzivi.

Prva potpredsjednica ukrajinske vlade Yulija Sviridenko [pozvala je](#) na potporu sigurnom prolazu za brodove za izvoz hrane u koridoru iz lučkog grada Odese. Potpredsjednik Vlade rekao je da za izvoz svih tih poljoprivrednih prinosa željeznicom ili cestom trebalo 5-7 godina. Stoga je od presudne važnosti što prije deblokirati morske luke.

Braća Kličko [pozvali](#) su na sankcije ruskim sportašima, te istaknuli da se Ukrajina u ovom trenutku bori za svaki ljudski život.

Kristalina Georgieva, direktorica MMF-a, je [upozorila](#) kako je svjetsko gospodarstvo u najgorem stanju od Drugog svjetskog rata. Ruska invazija na Ukrajinu "pojačala" je učinke pandemije Covid-19, opterećujući gospodarski oporavak i raspirujući inflaciju dok cijena hrane i goriva skače, [navodi CNN](#).

Informatička sigurnost. Microsoftov tim će podržat digitalnu industriju tijekom procesa obnove u Ukrajini. To je dogovoreno u Davosu na [sastanku](#) ministra digitalne transformacije s predsjednikom Microsofta Bradom Smithom. Tijekom rata Microsoftov tim podržava dokumentiranje ruskih ratnih zločina u Ukrajini i surađuje s timom UN-a u razmjeni informacija o gubicima u ratu u Ukrajini. Tvrtka procjenjuje da je Ukrajini pruženo približno 242 milijuna dolara digitalne podrške. To uključuje financijsku potporu, promotivne kampanje, besplatan pristup proizvodima i uslugama tvrtke.

Kultura. Smatra se da su propagandne knjige, uključujući ruske klasike, uklonjene iz javnih knjižnica u Ukrajini. Prema preliminarnim procjenama [ravnateljica](#) Ukrajinskog instituta za knjigu Oleksandra Koval, njihov bi broj mogao doseći 100

milijuna primjeraka, oko polovice svih knjiga u knjižnicama. Kriteriji za uklanjanje knjiga uključuju antiukrajinski sadržaj s imperijalnim narativima, literaturu koja promiče nasilje, knjige s proruskom i šovinističkom politikom.

Predsjednica Europske filmske akademije Agnieszka Holland [kritizirala](#) je filmski festival u Cannesu jer je prihvatio ruski film u glavnoj konkurenciji. 'Da je do mene, ne bih uključivla ruske filmove u službeni program festivala – čak i ako je Kirill Serebrennikov takav talentirani umjetnik', rekla je Agnieszka Holland.

Umjetnost. Za Dan Europe umjetnik Andrij Jermolenko izradio je [plakate](#) koji pokazuju solidarnost između Ukrajine i različitih zemalja. U svojim je djelima integrirao je simbole različitih zemalja u grb Ukrajine. Ovim posterima Andrij poziva da podijelimo zahvalnost Europljanima za potporu Ukrajini u ovom teškom vremenu.

Vrijeme 100. Časopis Time objavio je popis najutjecajnijih ljudi na svijetu u 2022. Na listi su tri Ukrajinca – [predsjednik Zelenskij](#), [vrhovni zapovjednik Oružanih snaga Ukrajine Valerij Zalužnij](#), [Sevgil Musajev](#), glavni urednik stranice vrhunskih nezavisnih vijesti [Ukrajinska Pravda](#).

Rat za slobodu. Olha Križanivska je građanska aktivistica i osnivačica fitness kluba koja je pobjegla iz Ukrajine na početku rata i postala izbjeglica u Berlinu u Njemačkoj. Ona i njezin 5-godišnji sin bili su okruženi ruskim vojnicima i tenkovima u predgrađu Kijiva s malo hrane i bez mobilne službe. Na kraju su uspjeli doći do sigurnog mjesta. Pogledajte kako to izgleda u [priči](#).

Kutak za čitanje.

- [Kruh u Ukrajini: zašto štruca znači život](#) | Ekonomist (economist.com)
- [Jesu li Ujedinjeni narodi primjereni svrsi?](#) | Economist (economist.com) – Usred rata u Ukrajini, Linda Thomas-Greenfield, američka veleposlanica pri UN-u, razgovara s Anne McElvoy o ulozi organizacije u sprječavanju smrtonosnog sukoba.
- [Rat neće prestati dok Putin ne izgubi](#) | Atlantic (theatlantic.com) – Anne Applebaum tvrdi da ponuda kompromisa ruskom predsjedniku samo omogućiti buduću agresiju.
- [Putinova ključna pogreška? Ne razumijevanje procvata nacionalnog identiteta Ukrajine – čak ni na jugoistoku koji je prijateljski nastrojen prema Rusiji](#) | Razgovor (theconversation.com) – 'U mjeri u kojoj Ukrajinci i Rusi u Ukrajini sebe vide kao jedan narod, sve više to čine kao dio multietničkog ukrajinskog nacionalnog identiteta usidrenog zajedničkim državljanstvom i zajedničkom ljubavlju prema zemlji koju Putinove snage nastavljaju napad. Dugoročno, napadi koji su u tijeku dodatno će ojačati ukrajinski građanski nacionalni identitet i učvrstiti ono čega se Putin najviše boji od Ukrajine: široku želju da svoju budućnost gleda na zapad, a ne na istok.'

Statistika.

- Glavni stožer Oružanih snaga Ukrajine objavio je ukupne procijenjene gubitke ruske vojske do 10 sati ujutro, 24. svibnja 2022.: ljudstvo – oko 29 350, tenkovi – 1302, borbena oklopna vozila – 3194, topnički sustavi – 606, višecijevni raketni bacači – 201, protuzračni sustavi – 93, zrakoplovi s fiksnim krilima – 205, helikopteri – 170, dronovi operativno-taktičke razine – 480, krstareće rakete – 112, čamci i laki gliseri – 13, kamioni i cisterne za gorivo – 2213, specijalna oprema – 43.

Svaka akcija je važna, nijedan doprinos nije premali!

- Podržite ' [Ukrajinski ženski veteranski pokret](#) ', koji opskrbljuju vojnike s osnovnom opremom, kao što i pružaju podršku veteranima. U ovom trenutku ova nevladina udruga [prikuplja sredstva](#) za radio odašiljače, ali i za medicinske i prehrambene potrepštine.
- Podijelite ove ažurirane informacije o situaciji u Ukrajini, bilo na društvenim mrežama, s lokalnim medijima ili širenjem ovih kratkih informacija.
- Pretplatite se na naša dnevna ažuriranja na [Twitteru](#) i [našoj web stranici](#).
- Naš projekt možete podržati donacijama putem PayPal-a. Više informacija je [ovdje](#).

Hvala vam što podržavate Ukrajinu! Slava Ukrajini!